

Det er ikke alt, som er lige helligt i Den Hellige Stad eller på de kristne helligsteder. Larm og hellig humbug vælter ofte en i møde. Sådan føler i det mindste en række skandinaviske turister eller pilgrimme, som besøger Jerusalem. Ofte skuffes de mest, som har ventet mest, fordi stederne ikke svarer til forventningerne.

Interessant er det i hvert fald at kunne konstatere, at de rejser, som har flest – om ikke mange – utilfredse kunder, er jule- og påskerejserne. Sådan siger i hvert fald nogle danske rejseledere. Og forklaringen, de giver, lyder enkel: Den åndelige berigelse, som jule- og påskekæster havde sat næsen op efter, udeblev.

Getsemane

Imidlertid er der steder, som gør indtryk. Getsemane have ved foden af Oliebjerget

Træerne i Getsemane have

er et af disse steder. De gamle oliventræer betager en. Hvis stillheden afbrydes her, er det kun, fordi en pilgrimsgruppe fører støj med sig.

Disse oliventræer kan være lige så gamle som vores tidsregning er det. Under deres grene kan Jesu disciple have hvilet sig natten før korsfæstelsen. Træerne er tavse om deres alder, og alligevel siger de noget. En karbon-14-undersøgelse er – med den fejlmargen, man nu engang må regne med – kommet til det resultat, at træerne er 2300 år gamle. Israelske træeksperter har udtalt, at de mindst er 1600–1800 år gamle, men at de kan være ældre.

Denne udtalelse faldt forrige år, da israelske eksperter undersøgte træerne og forsøgte at stille deres diagnose. Franciskanerne, som vogter over Getsemane have såvel som over de fleste andre romersk-katolske helligsteder i Israel, har i de senere år været bekymrede for træernes velbefindende. Blade er faldet af, grene er visnet og nogle rødder døde. Efter træeksperternes undersøgelse er træerne blevet beskåret, gødning er lagt ved rødderne, og en forbedring kan allerede spores.

Der er således gode muligheder for, at træerne i lang tid fremover vil kunne klare sig. Ingen souvenir-jæger kan længere gøre dem fortræd, idet et rækværk er sat op mellem turisterne og træerne. Der har været eksempler på, at hele grene er blevet

hugget af træerne. For et halvt hundrede år siden var der imidlertid større fare for, at den klippeblok, som Jesus efter traditionen lå på, da han bad sin Getsemane-bøn, skulle blive fjernet og forsvinde før træerne. Efter at Alle Nationers Kirke er blevet rejst over dette sted, har klippen fået lov til at ligge uberørt. Tidligere slog pilgrimme stykker af den flade blok og bragte disse med til deres hjemland.

Skærtorsdagsprocession

Aftenen og natten før langfredag drager en del processioner til Getsemane have. Også skandinaver, både turister og fastboende, deltager almindeligvis. Lutheranerne samles først skærtorsdag eftermiddag til en nadvergudstjeneste i Forløserkirken, som ligger bare et stenkast fra Gravkirken, – stedet, hvor Jesus ifølge traditionen blev korsfæstet. Tekster fra Det nye Testamente med relation til begivenhederne omkring de sidste døgn i Jesu liv læses op på seks sprog, også dansk.

Efter denne nadvergudstjeneste bevæger en hundredtallig skare sig igennem det gamle Jerusalems smalle gyder – går så at sige ad Via Dolorosa i modsat retning ad den vej, som smerternes mand i sin tid gik – og når over Kedrondalen til Getsemane. I stedet for at gå ind til de gamle oliventræer, hvor pladsen ikke tillader, at mange hundrede samles på en gang, bevæger processionen sig nogle få hundrede meter

op ad den såkaldte Palmesøndagssti og gør holdt i haven uden for den russiske Maria Magdalene kirke.

Her læses de sidste nytestamentlige tekster. Man kan dårligt være helt uberørt. Stedet gør i forbindelse med læsningen af teksterne en fjern begivenhed virkelig for en.

Det samme gør det lille olivenblad, som franciskanerne ved Alle Nationers Kirke uddeler. Endnu har der været nok til alle de tusinder, der i årets løb besøger haven. Også det lille blad minder om en ikke helt almindelig mands bøn. Og det minder om et kys, forræderens kys, Judas-kysset.

af pastor Kai Kjær-Hansen, Århus

